

Guía docente				
Datos Identificativos				2015/16
Asignatura (*)	Anatomía	Código	661G01001	
Titulación	Grao en Enfermería			
Descritores				
Ciclo	Periodo	Curso	Tipo	Créditos
Grado	Anual	Primero	Formación Básica	9
Idioma	CastellanoGallego			
Modalidad docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento				
Coordinador/a	Méndez Gallart, Roberto	Correo electrónico	roberto.mendez.gallart@udc.es	
Profesorado	García Moreno, Antonio	Correo electrónico	antoniogarcia@udc.es	
	Méndez Gallart, Roberto		roberto.mendez.gallart@udc.es	
Web				
Descripción general	O propósito desta materia é abordar o coñecemento e comprensión da estrutura, morfoloxía e función do ser humano san, como base para a comprensión ulterior das desviacións patolóxicas.			

Competencias / Resultados del título	
Código	Competencias / Resultados del título
A1	Conocer e identificar la estructura y función del cuerpo humano.
B1	Aprender a aprender.
B7	Comunicarse de manera efectiva en un entorno de trabajo.
B8	Capacidad de análisis y síntesis.
B15	Capacidad para comunicarse con personas no expertas en la materia.
B19	Conocimientos de informática relativos al ambiente de estudio.
C1	Expresarse correctamente, tanto de forma oral como escrita, en las lenguas oficiales de la comunidad autónoma.
C7	Asumir como profesional y ciudadano la importancia del aprendizaje a lo largo de la vida.
C9	CB1.- Que los estudiantes hayan demostrado poseer y comprender conocimientos en un área de estudio que parte de la base de la educación secundaria general, y se suele encontrar a un nivel que, si bien se apoya en libros de texto avanzados, incluye también algunos aspectos que implican conocimientos procedentes de la vanguardia de su campo de estudio.

Resultados de aprendizaje			
Resultados de aprendizaje			Competencias / Resultados del título
Describir a estrutura, morfoloxía e función dos distintos órganos e sistemas corporais, e as súas relacións en condicións de normalidade.	A1	B1	C1
		B7	C7
		B8	C9
		B19	
Utilizar a terminoloxía técnica anatómica como instrumento de comunicación.	A1	B7	C1
		B15	C9

Contenidos	
Tema	Subtema
UNIDADE I: XENERALIDADES. EMBRIOLOXÍA	TEMA 1.- INTRODUCCIÓN E XENERALIDADES TEMA 2.- EMBRIOLOXÍA

UNIDADE DIDÁCTICA III: APARATO LOCOMOTOR	TEMA 1.- APARATO LOCOMOTOR TEMA 2.- ARTROLOXÍA E MIOLOXÍA TEMA 3.- OSTEOLOXÍA, ARTROLOXÍA E MIOLOXÍA DO CRANIO E DA CARA TEMA 4.- OSTEOLOXÍA E ARTROLOXÍA DO TRONCO E COLO TEMA 5.- MÚSCULOS DO COLO E DO TRONCO TEMA 6.- CINTURA ESCAPULAR TEMA 7.- CÓBADO E ANTEBRAZO TEMA 8.- PULSO E MAN TEMA 9.- CINTURA PELVIANA TEMA 10.- XEONLLO E PERNA TEMA 11.- NOCELLO E PÉ TEMA 12.- VASCULARIZACIÓN E INERVACIÓN DOS MEMBROS
UNIDADE DIDÁCTICA IV: NEUROANATOMÍA E ESTESIOLOXÍA	TEMA 1.- O SISTEMA NERVIOSO. BASES DE SISTEMATIZACIÓN ONTOXÉNICAS, ESTRUTURAIS, DE NUTRICIÓN E DEFENSA TEMA 2.- MÉDULA ESPINAL. MORFOLOXÍA EXTERNA E CONFIGURACIÓN INTERNA TEMA 3.- BULBO RAQUÍDEO. MORFOLOXÍA EXTERNA E CONFIGURACIÓN INTERNA TEMA 4.- PROTUBERANCIA ANULAR E MESENCÉFALO. MORFOLOXÍA EXTERNA E CONFIGURACIÓN INTERNA TEMA 5.- CEREBELO. MORFOLOXÍA EXTERNA E CONFIGURACIÓN INTERNA TEMA 6.- CEREBRO. COMPOSICIÓN. MORFOLOXÍA EXTERNA E CONFIGURACIÓN INTERNA TEMA 7.- VÍAS DA SENSIBILIDADE, MOTILIDADE E CONEXIÓNS CEREBELOSAS TEMA 8.- SISTEMA NEUROVEXETATIVO TEMA 9.- SISTEMA NERVIOSO PERIFÉRICO TEMA 10.- ESTESIOLOXÍA TEMA 11.- SENTIDO DA VISIÓN
UNIDADE DIDÁCTICA V: ESPLACNOLOXÍA	TEMA 1.- SISTEMA CARDIOVASCULAR TEMA 2.- APARATO RESPIRATORIO TEMA 3.- APARATO DIXESTIVO TEMA 4.- SISTEMA URINARIO TEMA 5.- SISTEMA REPRODUTOR TEMA 6.- SISTEMA ENDÓCRINO

Planificación				
Metodoloxías / pruebas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciales y virtuales)	Horas traballo autónomo	Horas totales
Trabaxos tutelados	A1 B1 B7 B8 C1 C7 C9	15	30	45
Sesión magistral	A1	62	40	102
Prácticas a través de TIC	A1 B19	4	0	4
Prueba mixta	A1 B8 C1 C9	4	39	43
Presentación oral	A1 B1 B7 B8 B15 C7 C9	1	10	11

Prácticas de laboratorio	A1 B7	8	8	16
Atención personalizada		4	0	4

(*Los datos que aparecen en la tabla de planificación són de carácter orientativo, considerando la heterogeneidad de los alumnos

Metodologías	
Metodologías	Descripción
Trabajos tutelados	Actividade na que os estudantes de forma autónoma profundizan ou relacionan coñecementos expostos polo profesor.
Sesión magistral	Actividade na que o profesor expón de maneira oral e con medios audiovisuais contidos teóricos do programa e a orientación bibliográfica dos mesmos.
Prácticas a través de TIC	Actividade na que os estudantes visualizan modelos anatómicos do aparato locomotor (en 3D) para facilitar o recoñecemento espacial e función dos ósos, articulacións e músculos.
Prueba mixta	Proba escrita con pregunta curta e tipo test para avaliar, fundamentalmente, a aprendizaxe dos contidos teóricos.
Presentación oral	Actividade na que os estudantes expoñen verbalmente o contido/ resultados dos traballos tutelados.
Prácticas de laboratorio	Actividade na que os estudantes visualizan as estruturas torácicas e abdominais mediante a disección dun animal no quirófano experimental. Actividade na que os estudantes mediante a utilización da osteoteca do laboratorio profundizan nos coñecemento relacionado co aparato locomotor.

Atención personalizada	
Metodologías	Descripción
Trabajos tutelados Prueba mixta	A atención personalizada relacionada coa proba mixta ten como finalidade atender as consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia. Farase de forma individualizada, ben de maneira presencial ou a través do correo electrónico. A atención personalizada relacionada cos traballos tutelados ten como finalidade orientar os estudantes na realización dos traballos. O seguimento farase de forma individual ou en pequenos grupos, ben de maneira presencial ou a través do correo electrónico.

Evaluación			
Metodologías	Competencias / Resultados	Descripción	Calificación
Trabajos tutelados	A1 B1 B7 B8 C1 C7 C9	A avaliación dos traballos farase tendo en conta os seguintes apartados: . Descripción da estrutura, morfoloxía e función dos distintos órganos e sistemas corporais, e as súas relacións en condicións de normalidade. . Utilización de léxico específico. Puntuará sobre un mínimo de 0 e un máximo de 10. A puntuación mínima para superar a proba será de 5.	20
Prueba mixta	A1 B8 C1 C9	A proba constará de preguntas curtas e tipo test, relacionadas con contidos teóricos, lecturas e traballos tutelados. Puntuará sobre un mínimo de 0 e un máximo de 10. A puntuación mínima para superar a proba será de 5.	80

Observaciones evaluación

Poderase realizar una avaliación parcial mediante una proba mixta das mesmas características cás descritas na avaliación. De realizarse, concertarase a data segundo o desenvolvemento do programa.

2ª oportunidade, adelanto de oportunidade e estudantes con matrícula parcial: a proba mixta constitúe o 100% da calificación.

Fuentes de información

Básica	- Dufour M. (2003-04.). Anatomía del aparato locomotor. . Barcelona: Ed. Masson - Feneis H, Dauber W. (2006.). Nomenclatura anatómica ilustrada. . Barcelona: Ed. Masson - Fraga García, H. (2003). Anatomía Básica. A Coruña. . Edit. Galinova. - Moore KL, Dalley AF. (2002.). Anatomía con orientación clínica.. Madrid: Ed. Médica Panamericana - Rouvière H, Delmas A. (1999.). Anatomía Humana. Descriptiva, Topográfica y Funcional. . Barcelona: Ed. Masson - Drake RL, Wayne V, Mitchell AWM. GRAY. (2005.). Anatomía para estudantes.. Madrid: Ed. Elsevier - Putz R, Pabst R, editores. SOBOTTA. (2000.). Atlas de Anatomía Humana.. Madrid: Ed. Médica Panamericana - Netter FH. (2003.). Atlas de Anatomía Humana.. East Hanover: Ed. Novartis - Fraga García, H. (2004). Glosario Etimolóxico de Términos Anatómicos. A Coruña. - Schünke M, Schulte E, Schumacher U, Voll M, Wesker K. PROMETHEUS. (2005.). Texto y atlas de anatomía. . Madrid: Ed. Médica Panamericana
Complementaria	

Recomendaciones

Asignaturas que se recomienda haber cursado previamente

Asignaturas que se recomienda cursar simultáneamente

Biología/661G01002

Cuidados Básicos en Enfermería/661G01006

Fisiología/661G01105

Asignaturas que continúan el temario

Enfermería Clínica III/661G01017

Enfermería Materno-Infantil/661G01018

Enfermería Clínica I/661G01034

Enfermería Clínica II/661G01035

Otros comentarios

(*) La Guía Docente es el documento donde se visualiza la proposta académica de la UDC. Este documento es público y no se puede modificar, salvo cosas excepcionales baixo la revisión del órgano competente de acordo a la normativa vigente que establece el proceso de elaboración de guías